ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

6. října 2009 *

Ve spojených věcech C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P,

jejímž předmětem jsou čtyři kasační opravné prostředky na základě článku 56 statutu Soudního dvora, podané pro první dvě věci dne 11. prosince 2006 a pro následující dvě věci dne 18. prosince a 13. prosince 2006,

GlaxoSmithKline Services Unlimited, dříve Glaxo Wellcome plc, se sídlem v Brentfordu, Middlesex (Spojené království), zastoupená I. Forresterem, QC, jakož i S. Martínez Lagem, abogado, A. Komninosem, dikigoros, a A. Schulzem, Rechtsanwalt,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

přičemž dalšími účastníky řízení jsou:

* Jednací jazyk: angličtina.

Komise Evropských společenství, zastoupená T. Christoforouem, F. Castillem de la Torre a E. Gippini Fournierem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalovaná v prvním stupni,

podporovaná:

Polskou republikou, zastoupenou E. Ośnieckou-Tameckou, M. Kapko a K. Majcher, jako zmocněnkyněmi,

vedlejší účastnicí v řízení o kasačním opravném prostředku,

European Association of Euro Pharmaceutical Companies (EAEPC), se sídlem v Bruselu (Belgie), zastoupená M. Hartmann-Rüppelem a W. Rehmannem, Rechtsanwälte,

Bundesverband der Arzneimittel-Importeure eV, se sídlem v Mülheim an der Ruhr (Německo), zastoupený W. Rehmannem, Rechtsanwalt,

Spain Pharma SA, se sídlem v Madridu (Španělsko),

Asociación de exportadores españoles de productos farmacéuticos (Aseprofar), se sídlem v Madridu (Španělsko), zastoupená M. Araujo Boydem a J. Buendía Sierrou, abogados,

vedlejšími účastníky řízení v prvním stupni (C-501/06 P),

a

Komise Evropských společenství, zastoupená T. Christoforouem, F. Castillem de la Torre a E. Gippini Fournierem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

podporovaná:

Polskou republikou, zastoupenou E. Ośnieckou-Tameckou, M. Kapko a K. Majcher, jako zmocněnkyněmi,

vedlejší účastnicí v řízení o kasačním opravném prostředku,

přičemž dalšími účastníky řízení jsou:

GlaxoSmithKline Services Unlimited, dříve Glaxo Wellcome plc, se sídlem v Brentfordu, Middlesex (Spojené království), zastoupená I. Forresterem, QC, jakož i A. Komninosem, dikigoros, a A. Schulzem, Rechtsanwalt,

žalobkyně v prvním stupni,

European Association of Euro Pharmaceutical Companies (EAEPC), se sídlem v Bruselu (Belgie), zastoupená M. Hartmann-Rüppelem, Rechtsanwalt,

Bundesverband der Arzneimittel-Importeure eV, se sídlem v Mülheim an der Ruhr (Německo),

Spain Pharma SA, se sídlem v Madridu (Španělsko),

Asociación de exportadores españoles de productos farmacéuticos (Aseprofar), se sídlem v Madridu (Španělsko),

vedlejší účastníci řízení v prvním stupni (C-513/06 P),

a

European Association of Euro Pharmaceutical Companies (EAEPC), se sídlem v Bruselu (Belgie), zastoupená M. Hartmann-Rüppelem a W. Rehmannem, Rechtsanwälte,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

přičemž dalšími účastníky řízení jsou:

GlaxoSmithKline Services Unlimited, dříve Glaxo Wellcome plc, se sídlem v Brentfordu, Middlesex (Spojené království), zastoupená I. Forresterem, QC,

žalobkyně v prvním stupni,

Komise Evropských společenství, zastoupená T. Christoforouem, F. Castillo della Torreem a E. Gippini Fournierem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalovaná v prvním stupni,

Bundesverband der Arzneimittel-Importeure eV, se sídlem v Mülheim an der Ruhr (Německo),

Spain Pharma SA, se sídlem v Madridu (Španělsko),

Asociación de exportadores españoles de productos farmacéuticos (Aseprofar), se sídlem v Madridu (Španělsko),

vedlejší účastníci řízení v prvním stupni (C-515/06 P),

a

Asociación de exportadores españoles de productos farmacéuticos (Aseprofar), se sídlem v Madridu (Španělsko), zastoupená M. Araujo Boydem a J. Buendía Sierrou, abogados,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

přičemž dalšími účastníky řízení jsou:

GlaxoSmithKline Services Unlimited, dříve Glaxo Wellcome plc, se sídlem v Brentfordu, Middlesex (Spojené království), zastoupená I. Forresterem, QC, a A. Schulzem, Rechtsanwalt,

žalobkyně v prvním stupni,

Komise Evropských společenství, zastoupená T. Christoforouem, F. Castillem della Torre a E. Gippini Fournierem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalovaná v prvním stupni,

European Association of Euro Pharmaceutical Companies (EAEPC), se sídlem v Bruselu (Belgie), zastoupená M. Hartmann-Rüppelem, Rechtsanwalt,

Bundesverband der Arzneimittel-Importeure eV, se sídlem v Mülheim an der Ruhr (Německo),

Spain Pharma SA, se sídlem v Madridu (Španělsko),

vedlejší účastníci řízení v prvním stupni (C-519/06 P),

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení A. Rosas, předseda senátu, A. Ó Caoimh, J. Klučka (zpravodaj), U. Lõhmus a A. Arabadžev, soudci,

generální advokátka: V. Trstenjak,
vedoucí soudní kanceláře: K. Malaček, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 18. března 2009,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 30. června 2009,

vydává tento

Rozsudek

1 Svými kasačními opravnými prostředky se společnost GlaxoSmithKline Services Unlimited (dále jen „GSK“) (C-501/06 P), Komise Evropských společenství (C-513/06 P), European Association of Euro Pharmaceutical Companies (dále jen „EAEPC“) (C-515/06 P) a Asociación de exportadores españoles de productos farmacéuticos (dále jen „Aseprofar“) (C-519/06 P) domáhají, aby Soudní dvůr částečně zrušil rozsudek Soudu prvního stupně Evropských společenství ze dne 27. září 2006, GlaxoSmithKline Services v. Komise (T-168/01, Sb. rozh. s. II-2969, dále jen „napadený rozsudek“), kterým tento soud zrušil články 2 až 4 rozhodnutí Komise 2001/791/ES ze dne 8. května 2001, v řízení podle článku 81 Smlouvy o ES [Věci IV/36.957/F3, Glaxo Wellcome (oznámení), IV/36.997/F3, Aseprofar a Fedifar (stížnost), IV/37.121/F3, Spain Pharma (stížnost), IV.37/138/F3, BAI (stížnost) a IV/37.380/F3, EAEPC (stížnost)] (Úř. věst. L 302, s. 1, dále jen „sporné rozhodnutí“) a ve zbývající části zamítl žalobu podanou GSK.

2 V uvedeném rozhodnutí se Komise domnívala, že Glaxo Wellcome SA (dále jen „GW“), dceřiná společnost GSK, porušila čl. 81 odst. 1 ES tím, že uzavřela se španělskými

velkoobchodními prodejci dohodu, která rozděluje ceny na ceny účtované velkoobchodním prodejcům, které se vztahují na další prodej proplatitelných léčivých přípravků lékárnám nebo nemocnicím na vnitrostátním území a vyšší ceny účtované v případě vývozu léčivých přípravků do jakéhokoliv jiného členského státu. Komise krom toho zamítla žádost o výjimku pro tuto dohodu podle čl. 81 odst. 3 ES.

Skutečnosti předcházející sporu

3 Skutkový základ projednávaného sporu, jak je uveden v bodech 8 až 21 napadeného rozsudku, může být shrnut takto.

4 GSK je společností podle britského práva se sídlem v Brentfordu (Spojené království). Patří do skupiny GlaxoSmithKline, která je jedním z hlavních světových výrobců farmaceutických výrobků. Hlavní činnosti GW, společnosti podle španělského práva se sídlem v Madridu (Španělsko), jsou vyvíjet, vyrábět a uvádět na trh léčivé přípravky ve Španělsku.

5 Dopisem ze dne 6. března 1998 oznámila GW Komisi dokument nazvaný „Obecné podmínky pro prodej hromadně vyráběných léčivých přípravků [GW] a jejích dceřiných společností autorizovaným velkoobchodním prodejcům“ (dále jen „dohoda“) za účelem získání negativního atestu nebo výjimky na základě nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, prvního nařízení, kterým se provádějí články [81] a [82] Smlouvy (Úř. věst. 1962, 13, s. 204; Zvl. vyd. 08/01, s. 3). Dopisem ze dne 28. července 1998 zaslala GSK doplňující oznámení.

6 Dohoda se vztahuje na 82 léčivých přípravků určených k prodeji španělským velkoobchodním prodejcům, se kterými GW udržuje obchodní vztahy mimo jakoukoli distribuční síť. Posledně uvedení tyto léčivé přípravky mohou dále prodávat španělským

nemocnicím nebo lékárnám, které je pak poskytují pacientům, kteří předloží lékařský předpis. Mohou je také dále prodávat v jiných členských státech v rámci paralelního obchodu, kterého využívají díky rozdílným cenám. Mezi uvedenými 82 léčivými přípravky se nachází osm, které mohou být podle GSK obzvláště předmětem paralelního obchodu, zejména mezi Španělskem a Spojeným královstvím.

7 Pro těchto 82 léčivých přípravků stanoví článek 4 dohody dvě rozdílné ceny a uvádí:

„A) V souladu s ustanoveními čl. 100 odst. 1 prvního pododstavce a odst. 2 zákona 25/1990 ze dne 20. prosince 1990 o léčivých přípravcích (BOE č. 306, ze dne 22. prosince 1990) nemůže cena léčivých přípravků [GW] a jejích dceřiných společností v žádném případě překročit maximální průmyslovou cenu stanovenou příslušnými španělskými zdravotnickými orgány, pokud jsou splněny dvě podmínky, které určují použití uvedených právních ustanovení, a sice:

– uvedené léčivé přípravky jsou financovány španělskými fondy sociálního zabezpečení nebo španělskými veřejnými fondy,

– zakoupené léčivé přípravky jsou poté uváděny na vnitrostátní trh, tedy prostřednictvím španělských lékáren nebo nemocnic.

B) Jestliže jedna z těchto podmínek není splněna (tzn. ve všech případech, v nichž španělské právní předpisy povolují laboratořím volně stanovit cenu jejich léčivých přípravků), [GW] a její dceřiné společnosti stanoví cenu svých léčivých přípravků podle skutečných, objektivních a nediskriminačních hospodářských kritérií nezávisle na místě určení výrobku stanoveném kupujícím. [GW] a její dceřiné

společnosti zejména použijí pro své léčivé přípravky cenu, která byla na základě jejich interních hospodářských studií původně navržena příslušným španělským zdravotnickým orgánům, a která je objektivním způsobem aktualizována podle nárůstu životních nákladů, v souladu s ustanoveními čl. 100 odst. 1 prvního pododstavce a odstavce 2 [uvedeného zákona 25/1990] a předchozími jinými španělskými zákony upravujícími stanovení cen léčivých přípravků."

8 Dopisem ze dne 6. března 1998 zaslala GW návrh dohody 89 velkoobchodním prodejcům usazeným ve Španělsku, z nichž 75, kteří zastupují více než 90 % všech prodejů GW ve Španělsku v roce 1998, jej následně podepsalo. Uvedená dohoda nabyla účinnosti dne 9. března 1998.

9 Legalitu této dohody zpochybnila před španělským orgánem pro ochranu hospodářské soutěže a před španělskými soudy zejména Aseprofar.

10 Krom toho byly Komisi předloženy stížnosti zejména EAEPC a Aseprofar, podle kterých dohoda porušovala čl. 81 odst. 1 ES.

11 Dne 8. května 2001 přijala Komise sporné rozhodnutí, které stanoví:

„Článek 1

[GW] porušila čl. 81 odst. 1 Smlouvy tím, že uzavřela se španělskými velkoobchodními prodejci dohodu, která rozděluje ceny na ceny účtované velkoobchodním prodejcům,

které se vztahují na další prodej proplatitelných léčivých přípravků lékárnám nebo nemocnicím na vnitrostátním území a vyšší ceny účtované v případě vývozu léčivých přípravků do jakéhokoliv jiného členského státu.

Článek 2

Žádost o udělení výjimky na základě čl. 81 odst. 3 Smlouvy o ES pro dohodu popsanou v článku 1 podaná [GW] se tímto zamítá.

Článek 3

[GW] okamžitě ukončí protiprávní jednání uvedené v článku 1, pokud tak již neučinila. V budoucnu se zdrží přijetí jakéhokoliv opatření zakládajícího toto protiprávní jednání a jakéhokoliv opatření se stejným cílem nebo účinkem.

Článek 4

[GW] informuje Komisi ve lhůtě dvou měsíců ode dne oznámení tohoto rozhodnutí o opatřeních, které přijalo za účelem dosažení souladu s tímto rozhodnutím.

[…]“ *(neoficiální překlad)*

Řízení před Soudem a napadený rozsudek

12 Z bodů 22 až 37 napadeného rozsudku vyplývá, že návrhem došlým kanceláři Soudu dne 23. července 2001 podala GSK žalobu proti spornému rozhodnutí. Podáními, která došla téže kanceláři ve dnech 8. a 16. listopadu 2001, EAEPC a Aseprofar navrhly svůj vstup do řízení jako vedlejší účastníci na podporu návrhových žádání Komise, na základě čl. 40 druhého pododstavce statutu Soudního dvora a čl. 115 odst. 1 jednacího řádu Soudu prvního stupně. Usnesením ze dne 27. listopadu 2002 předseda prvního senátu Soudu vyhověl těmto návrhům na vstup do řízení.

13 Napadeným rozsudkem Soud rozhodl, že:

„1) Články 2, 3, a 4 [sporného] rozhodnutí se zrušují.

2) Ve zbývající části se žaloba zamítá.

3) [GSK] ponese polovinu vlastních nákladů řízení a polovinu nákladů řízení Komise, včetně nákladů řízení spojených se vstupem vedlejších účastníků do řízení.

4) Komise ponese polovinu vlastních nákladů řízení a polovinu nákladů řízení [GSK], včetně nákladů řízení spojených se vstupem vedlejších účastníků do řízení.

5) [Aseprofar], […], [EAEPC], […] ponesou každý vlastní náklady řízení.“

Návrhová žádání účastnic řízení a řízení před Soudním dvorem

14 Svým kasačním opravným prostředkem GSK navrhuje, aby Soudní dvůr:

– zrušil napadený rozsudek v rozsahu, v němž zamítá žalobu na neplatnost, kterou podala proti článku 1 sporného rozhodnutí, nebo přijal jakékoliv jiné opatření, které uzná za vhodné, a

– uložil Komisi náhradu nákladů řízení GSK.

15 Ve své kasační odpovědi Komise rovněž podala vzájemný kasační opravný prostředek. Navrhuje, aby Soudní dvůr:

– zamítl kasační opravný prostředek GSK v plném rozsahu;

– zrušil body 1 a 3 až 5 výroku napadeného rozsudku;

– vydal konečné rozhodnutí o sporu tak, že zamítne žalobu na neplatnost ve věci T-168/01 jako neopodstatněnou a

– uložil GSK náhradu nákladů řízení Komise vynaložených v řízení v prvním stupni a v řízení o kasačním opravném prostředku.

16 Ve své kasační odpovědi na vzájemný kasační opravný prostředek navrhuje GSK, aby Soudní dvůr prohlásil uvedený kasační opravný prostředek za nepřípustný nebo neopodstatněný či nepřípustný a neopodstatněný a uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

17 Ve svém kasačním opravném prostředku Komise uvádí stejné tři poslední návrhy jako ty, které byly uvedeny v její kasační odpovědi a vzájemném kasačním opravném prostředku ve věci C-501/06 P, a sice:

– zrušit body 1 a 3 až 5 výroku napadeného rozsudku;

– vydat konečné rozhodnutí o sporu tak, že se zamítne žaloba na neplatnost ve věci T-168/01 jako neopodstatněná, a

– uložit GSK náhradu nákladů řízení Komise vynaložených v řízení v prvním stupni a v řízení o kasačním opravném prostředku.

18 Svým kasačním opravným prostředkem EAEPC navrhuje, aby Soudní dvůr:

– zrušil napadený rozsudek v rozsahu, v němž Soud zrušil sporné rozhodnutí, a

– uložil GSK náhradu nákladů řízení v prvním stupni a v řízení o kasačním opravném prostředku.

19 Svým kasačním opravným prostředkem Aseprofar navrhuje, aby Soudní dvůr:

– zrušil bod 1 výroku napadeného rozsudku;

– vydal konečný rozsudek ve věci T-168/01 tak, že bude zamítnut návrh GSK v plném rozsahu a potvrzeno sporné rozhodnutí;

– zrušil body 3 až 5 výroku napadeného rozsudku a

– uložil GSK náhradu nákladů řízení v prvním stupni a v řízení o kasačním opravném prostředku.

20 Usnesením ze dne 17. prosince 2008 předseda Soudního dvora rozhodnul o spojení věcí C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P a C-519/06 P pro účely ústní části řízení a rozsudku.

Ke kasačním opravným prostředkům

21 Ve snaze o jasnost a s ohledem na jejich podobnost jsou některé důvody kasačních opravných prostředků uplatněné navrhovatelkami zkoumány odděleně a jiné jsou zkoumány společně.

K přípustnosti

K přípustnosti důvodů samostatných kasačních opravných prostředků týkajících se čl. 81 odst. 1 ES uplatněných Aseprofar a Komisí podporovanou Polskou republikou

– Argumentace účastnic řízení

22 GSK tvrdí, že kasační opravné prostředky Komise a Aseprofar, jakož i spis vedlejšího účastníka Polské republiky jsou v podstatě nepřípustné. Těmito písemnostmi jejich autoři zpochybňují odůvodnění, a nikoliv výrok napadeného rozsudku týkající se čl. 81 odst. 1 ES. GSK uvádí, že důvody kasačních opravných prostředků směřující proti odůvodnění části napadeného rozsudku týkající se čl. 81 odst. 1 ES nemohou mít v žádném případě vliv na bod 2 výroku tohoto rozsudku, který potvrzuje článek 1 sporného rozhodnutí v tom smyslu, že dohoda porušovala čl. 81 odst. 1 ES. GSK tvrdí,

že na základě judikatury týkající se přípustnosti kasačních opravných prostředků jsou všechny důvody směřující ke zpochybnění odůvodnění Soudu týkajícího se čl. 81 odst. 1 ES nepřípustné.

– Závěry Soudního dvora

23 Z judikatury Soudního dvora vyplývá, že existence zájmu navrhovatele na podání kasačního opravného prostředku předpokládá, že kasační opravný prostředek může ve svém důsledku přinést prospěch straně, která jej podala (usnesení ze dne 25. ledna 2001, Lech-Stahlwerke v. Komise, C-111/99 P, Recueil, s. I-727, bod 18, a ze dne 8. dubna 2008, Saint-Gobain Glass Deutschland v. Komise, C-503/07 P, Sb. rozh. s. I-2217, bod 48 a citovaná judikatura).

24 V projednávané věci Komise a Aseprofar tvrdí, že se Soud dopustil nesprávného právního posouzení týkajícího se protisoutěžního cíle dohody, ale navrhují, aby Soudní dvůr zachoval bod 2 výroku napadeného rozsudku tím, že se nahradí odůvodnění.

25 Za těchto podmínek je nesporné, jak správně uvádí GSK, že důvody kasačních prostředků uplatněné Komisí a Aseprofar jim nemohou ani přinést prospěch, ani nemohou mít vliv na bod 2 výroku napadeného rozsudku, který potvrzuje porušení čl. 81 odst. 1 ES.

26 V důsledku toho je třeba prohlásit samostatné kasační opravné prostředky Komise a Aseprofar za nepřípustné v rozsahu, v němž směřují proti části odůvodnění napadeného rozsudku týkající se čl. 81 odst. 1 ES.

K nepřípustnosti vzájemného kasačního opravného prostředku Komise uplatněné GSK

– Argumentace účastnic řízení

27 GSK zaprvé uvádí, že vzájemný kasační opravný prostředek je nepřípustný z důvodu, že Komise již podala kasační opravný prostředek proti napadenému rozsudku ve věci C-513/06 P. Podle ní představují kasační opravný prostředek a vzájemný kasační opravný prostředek dvě části jediné alternativy, které nemohou být využity zároveň.

28 Zadruhé vzájemný kasační opravný prostředek v rozsahu, v němž je totožný s kasačním opravným prostředkem ve věci C-513/06 P, představuje zneužití řízení, a je z tohoto důvodu nepřípustný. Podle GSK, jelikož se tato dvě podání týkají sporu mezi stejnými účastníky řízení, směřují ke stejným účelům a zakládají se na stejných důvodech, je pozdější podání, a sice vzájemný kasační opravný prostředek, nepřípustné.

29 Zatřetí je vzájemný kasační opravný prostředek nepřípustný v rozsahu, v němž zpochybňuje některé části napadeného rozsudku, které vyhověly návrhovým žádáním Komise. Nepřípustnost je zjevná, protože důvod kasačního opravného prostředku, který směřuje proti odůvodnění napadeného rozsudku, jenž nemá vliv na jeho výrok, je irelevantní, a musí být proto zamítnut.

30 Komise zejména tvrdí, že většina argumentů týkajících se čl. 81 odst. 1 ES se vztahuje k otázkám týkajícím se odstavce 3 téhož článku, protože se týkají tvrzených zvláštností trhu, které jsou relevantní pro oba tyto odstavce. Krom toho uvádí, že tyto argumenty je třeba chápat jako argumenty v odpovědi na ty, které vznesla ve svém kasačním opravném prostředku GSK. Komise doplňuje, že neexistuje žádný předpis, podle kterého by bylo podání vzájemného kasačního opravného prostředku nepřípustné v případě, kdy byl již podán samostatný kasační opravný prostředek.

– Závěry Soudního dvora

31 Pokud jde o argument, podle kterého Komise nemohla podat současně kasační opravný prostředek a vzájemný kasační opravný prostředek, protože by se jednalo zejména o zneužití řízení, je třeba uvést, že zaprvé ze znění článku 116 jednacího řádu Soudního dvora nijak nevyplývá, že účastník řízení nemůže podat současně kasační opravný prostředek a vzájemný kasační opravný prostředek proti témuž rozsudku Soudu, a to nezávisle na okolnosti, že se tohoto rozsudku týká vícero věcí a že tyto věci byly spojeny. Zadruhé přes spojení věcí C-501/06 P a C-513/06 P, tyto neztratily svou samostatnou povahu.

32 Argument GSK proto nemůže být přijat.

33 Pokud jde o argument, podle kterého je vzájemný kasační prostředek nepřípustný z důvodu, že osoba, která jej podala, zpochybňuje odůvodnění některých částí napadeného rozsudku, a nikoliv bod 2 výroku tohoto rozsudku, je třeba uvést, že stejně jako v případě kasačního opravného prostředku předpokládá existence zájmu navrhovatele na podání vzájemného kasačního opravného prostředku, že tento může ve svém důsledku přinést prospěch straně, která jej podala.

34 Nicméně, jak uvedla generální advokátka v bodě 52 svého stanoviska, Komise uvedla v průběhu řízení, že její argumentace v rámci vzájemného kasačního opravného prostředku má především reagovat na kasační opravný prostředek GSK. Podle Komise taková argumentace musí být tedy považována nikoliv za vzájemný kasační opravný prostředek ve smyslu druhého případu uvedeného v čl. 116 odst. 1 první odrážce jednacího řádu Soudního dvora, ale za návrh na zamítnutí kasačního opravného prostředku podaného GSK ve smyslu prvního případu uvedeného v čl. 116 odst. 1 první odrážce tohoto jednacího řádu.

35 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle čl. 116 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora musí návrhové žádání v kasační odpovědi směřovat k úplnému nebo částečnému zamítnutí kasačního opravného prostředku nebo úplnému či částečnému zrušení rozhodnutí Soudu či úplnému nebo částečnému vyhovění návrhovému žádání, které bylo vzneseno v prvním stupni, přičemž nelze vznést nové žádání.

36 Ze znění uvedeného ustanovení přitom nijak nevyplývá, že Aseprofar, EAEPC nebo Komise nemohou uplatnit důvody obhajoby, aby reagovaly na konkrétní důvody vznesené GSK v jejím kasačním opravném prostředku a vysvětlily, proč se Soud při výkladu a použití čl. 81 odst. 1 ES zmýlil, jakož i uvedly, jaký měl být výklad tohoto ustanovení.

37 Z toho vyplývá, že Komise, jakož i Aseprofar a EAEPC mohou v reakci na kasační opravný prostředek podaný GSK ve věci C-501/06 P navrhovat zamítnutí kasačního opravného prostředku GSK směřujícího proti bodu 2 výroku napadeného rozsudku.

38 V rozporu s tvrzením GSK nemůže tento závěr zpochybnit okolnost, že Komise své důvody obhajoby uvedla v části kasační odpovědi nazvané „vzájemný kasační opravný prostředek“. Je totiž nesporné, že se nelze opřít pouze o formální název části, ve které Komise rozvinula svou argumentaci, aniž by se zohlednil samotný obsah této části. Přitom v projednávaném případě je nezávisle na zvoleném pojmu zjevné, že část kasační odpovědi nazvaná „vzájemný kasační opravný prostředek“ je návrhem na zamítnutí kasačního opravného prostředku.

39 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba zamítnout námitku nepřípustnosti vzájemného kasačního opravného prostředku uplatněnou GSK.

K důvodu kasačního opravného prostředku týkajícímu se čl. 81 odst. 1 ES uplatněnému GSK

40 Je třeba připomenout, že Soud v bodech 114 až 147 napadeného rozsudku posoudil, zda může být přijat hlavní závěr Komise, podle kterého článek 4 dohody má být považován za zakázaný čl. 81 odst. 1 ES v rozsahu, v němž má za cíl omezit paralelní obchod.

41 V bodech 114 až 116 napadeného rozsudku Soud konstatoval, že se dohoda snažila zavést systém rozdílných cen směřující k omezení paralelního obchodu a že je třeba ji mít v zásadě za dohodu, jejímž cílem bylo omezení hospodářské soutěže.

42 Soud měl nicméně v bodech 117 až 119 napadeného rozsudku za to, že s ohledem na právní a hospodářský kontext tento cíl omezení paralelního obchodu sám o sobě nepostačuje pro předpoklad, že dohoda měla protisoutěžní cíl. Soud se naopak domníval, že použití čl. 81 odst. 1 ES na projednávaný případ nemůže záviset výlučně na skutečnosti, že dohoda směřuje k omezení paralelního obchodu s léčivými přípravky nebo k rozdělení společného trhu, což jsou znaky umožňující dospět k závěru, že ovlivňuje obchod mezi členskými státy, ale že krom toho vyžaduje analýzu směřující k určení, zda má za cíl nebo účinek vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na relevantním trhu k újmě konečného spotřebitele.

43 V bodě 121 napadeného rozsudku Soud upřesnil, že je-li nesporné, že paralelní obchod požívá určité ochrany, nejedná se o paralelní obchod jako takový, ale o paralelní obchod jakožto jednak podporující rozvoj obchodu, a jednak posilující hospodářskou soutěž, to znamená pokud jde o tento druhý aspekt, jakožto poskytující konečným spotřebitelům výhody účinné hospodářské soutěže v rámci zásobování a cen. Podle Soudu, je-li tudíž nesporné, že dohoda směřující k omezení paralelního obchodu musí být v zásadě považována za dohodu s cílem omezit hospodářskou soutěž, je tomu tak jen v rozsahu, v němž lze předpokládat, že zbavuje konečné spotřebitele těchto výhod.

44 Přitom Soud měl v bodě 122 napadeného rozsudku za to, že s ohledem na právní a hospodářský kontext dohody uzavřené GSK nelze předpokládat, že taková dohoda zbavuje konečné spotřebitele léčivých přípravků takových výhod. Domníval se totiž, že španělští zprostředkovatelé si mohou ponechat výhody, které mohou vyplývat z paralelního obchodu v oblasti cen, v kterémžto případě tyto výhody nejsou přeneseny na konečné spotřebitele.

45 V bodě 133 napadeného rozsudku vytýkal Soud Komisi, že v žádné fázi nezkoumala zvláštní a zásadní vlastnost tohoto odvětví, která vyplývá ze skutečnosti, že ceny dotčených výrobků podléhající kontrole členských států, které je stanoví přímo nebo nepřímo na úrovni, kterou považují za vhodnou, jsou v Evropském společenství stanoveny na strukturálně rozdílných úrovních a na rozdíl od ceny ostatního spotřebního zboží v každém případě ve značné míře nadále nepodléhají volnému působení nabídky a poptávky. V bodě 134 napadeného rozsudku se domníval, že tato okolnost brání tomu, aby bylo možné předpokládat, že paralelní obchod má dopad na ceny uplatňované vůči konečným spotřebitelům léčivých přípravků hrazených v rámci národních systémů zdravotního pojištění, a že jim z tohoto důvodu přináší citelnou výhodu, která je obdobná výhodě, jež by existovala, kdyby byly tyto ceny určovány nabídkou a poptávkou.

46 Na základě této analýzy měl Soud v bodě 147 napadeného rozsudku konečně za to, že hlavní závěr Komise, podle kterého článek 4 dohody má být považován za zakázaný čl. 81 odst. 1 ES v rozsahu, v němž má za cíl omezit paralelní obchod, nemůže být přijat. Jelikož ceny dotčených léčivých přípravků jsou ve velké míře vyňaty z volného působení nabídky a poptávky z důvodu platné právní úpravy a jsou stanoveny nebo kontrolovány veřejnými orgány, nelze mít bez dalšího za dané, že paralelní obchod směřuje k jejich snížení, a tedy ke zvýšení blahobytu konečných spotřebitelů. Analýza ustanovení článku 4 dohody provedená v tomto kontextu tedy neumožňuje předpokládat, že toto ujednání, které směřuje k omezení paralelního obchodu, tak směřuje ke snížení blahobytu konečných spotřebitelů. V této situaci, která je z velké části nová, tedy nelze povahu této dohody jako omezující hospodářskou soutěž dovodit pouze ze znění této dohody vykládaného v jejím kontextu, a je nezbytně nutné přihlédnout i k jejím účinkům, byť i jen za účelem ověření toho, co tento výklad umožnil regulačnímu orgánu předpokládat.

Argumentace účastnic řízení

47 Svým kasačním opravným prostředkem se GSK snaží dosáhnout zrušení bodu 2 výroku napadeného rozsudku v rozsahu, v němž zamítá její žalobu směřující ke zrušení článku 1 sporného rozhodnutí. GSK tvrdí, že Soud nesprávně vyložil čl. 81 odst. 1 ES tím, že měl za to, že dohoda má protisoutěžní účinek.

48 Podle ní Soud naopak správně rozhodl, že analýza omezujícího cíle dohody s ohledem na čl. 81 odst. 1 ES, kterou provedla Komise, je chybná kvůli nezohlednění relevantního právního a hospodářského kontextu. Tvrdí nicméně, že Soud měl shledat stejný nedostatek, když zkoumal analýzu účinků této dohody.

49 Podle názoru GSK měl Soud konstatovat, že účinkem dohody nemůže být omezení hospodářské soutěže ve smyslu snížení blahobytu spotřebitelů.

50 Ve svých odpovědích na kasační opravný prostředek GSK, Komise, Aseprofar a EAEPC zpochybňují všechny argumenty uplatněné GSK. Mají za to, že Soud napadeným rozsudkem dospěl právem k závěru o porušení čl. 81 odst. 1 ES.

51 Zatímco navrhují zamítnutí důvodu kasačního opravného prostředku týkajícího se čl. 81 odst. 1 ES, který uplatnila GSK, domnívají se nicméně, že se Soud dopustil různých nesprávných právních posouzení protisoutěžního cíle dohody. Uvádí, že analýza právního a hospodářského kontextu v souladu se zásadami stanovenými judikaturou Soudního dvora, by musela dovést Soud k závěru, že dohoda byla svým

cílem protisoutěžní. Protože bod 2 výroku napadeného rozsudku je podle nich nicméně opodstatněný, navrhují Soudnímu dvoru v tomto ohledu nahrazení odůvodnění.

52 Ve své odpovědi na kasační opravný prostředek GSK Komise zejména tvrdí, že Soud nesprávně vyložil a použil pojem „cíl“ v čl. 81 odst. 1 ES.

53 Podle Komise Soudní dvůr a Soud jednak vždy rozhodovali, že cílem dohod, které směřují k omezení paralelního obchodu v rámci Evropského společenství, je omezení hospodářské soutěže. Krom toho Soud nejenže stanovil restriktivní právní normu na ochranu paralelního obchodu, ale rovněž ji použil nesprávným a neúplným způsobem, aniž by poskytl dostatečné odůvodnění. Uvádí, že v bodech 177 až 122 napadeného rozsudku Soud konstatoval, že paralelní obchod mezi členskými státy musí být chráněn pouze v rozsahu, „v němž podporuje jednak rozvoj obchodu, a jednak posiluje hospodářskou soutěž“. Přitom vytýká Soudu, že ve svých dalších úvahách vývoj obchodu nezohlednil, vykládal posílení hospodářské soutěže tak, že vyžaduje, aby paralelní obchod poskytl konečnému spotřebiteli výhody účinné hospodářské soutěže v rámci zásobování nebo cen a opomenul jakýkoliv přezkum výhod v rámci zásobování vzniklých díky paralelnímu obchodu.

Závěry Soudního dvora

54 Protože Komise, Aseprofar a EAEPC tvrdí, že se Soud dopustil nesprávného právního posouzení týkajícího se protisoutěžního cíle dohody a navrhují Soudnímu dvoru, aby ponechal bod 2 výroku napadeného rozsudku, když nahradí odůvodnění, je třeba přezkoumat jejich argumenty před argumenty uplatněnými GSK na podporu jejího kasačního opravného prostředku.

55 Zaprvé je třeba připomenout, že protisoutěžní cíl a výsledek dohody nejsou kumulativními, ale alternativními podmínkami pro posouzení, zda taková dohoda spadá pod zákaz uvedený v čl. 81 odst. 1 ES. Podle judikatury ustálené od rozsudku ze dne 30. června 1966, LTM (56/65, Recueil, s. 337), vede alternativní povaha této podmínky vyznačená spojkou „nebo" k nutnosti nejdříve uvážit samotný cíl dohody s ohledem na hospodářský kontext, ve kterém má být uplatňována. Nicméně v případě, že analýza znění dohody neodhalí dostatečný stupeň škodlivosti ve vztahu k hospodářské soutěži, je pak třeba přezkoumat její účinky, a aby tato dohoda podléhala zákazu, musí existovat skutečnosti prokazující, že hospodářská soutěž byla ve značné míře buď vyloučena, nebo omezena či narušena. Z judikatury rovněž vyplývá, že není nezbytné zkoumat účinky dohody, jestliže je její protisoutěžní cíl prokázán (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 4. června 2009, T-Mobile Netherlands a další, C-8/08, Sb. rozh. s. I-4529, body 28 a 30).

56 Zadruhé přednostní přezkum argumentů týkajících se protisoutěžního cíle dohody ve vztahu k argumentům týkajícím se jejího protisoutěžního účinku je o to odůvodněnější, když bude třeba zamítnout kasační opravný prostředek GSK vztahující se k odůvodnění napadeného rozsudku, které se týká protisoutěžního účinku dohody, pokud se ukáže, že došlo k nesprávnému právnímu posouzení, které uplatňuje Komise, Aseprofar a EAEPC.

57 V důsledku toho je třeba ověřit, zda posouzení Soudu ohledně existence protisoutěžního cíle dohody, jak je uvedeno v bodech 41 až 46 napadeného rozsudku, je v souladu se zásadami vyplývajícími z judikatury v této oblasti.

58 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že podle ustálené judikatury je pro posouzení protisoutěžní povahy dohody třeba se soustředit zejména na znění jejích ustanovení, na cíle, kterých má dosáhnout, jakož i na hospodářský a právní kontext, do kterého spadá (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 8. listopadu 1983, IAZ International Belgium a další v. Komise, 96/82 až 102/82, 104/82, 105/82, 108/82 a 110/82, Recueil, s. 3369, bod 25, jakož i ze dne 20. listopadu 2008, Beef Industry Development Society a Barry Brothers, C-209/07, Sb. rozh. s. I-8637, body 16 a 21). Dále, ačkoli úmysl účastníků není pro určení omezující povahy dohody nezbytný, Komisi ani soudům Společenství nic

nezakazuje, aby tento úmysl zohlednily (viz v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek IAZ International Belgium a další v. Komise, body 23 až 25).

59 V oblasti paralelního obchodu měl Soudní dvůr již příležitost rozhodnout, že dohody, které směřují k zákazu nebo omezení uvedeného obchodu, mají za cíl vyloučit hospodářskou soutěž (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 1. února 1978, Miller International Schallplaten v. Komise, 19/77, Recueil, s. 131, body 7 a 18; jakož i ze dne 12. července 1979, BMW Belgium a další v. Komise, 32/78, 36/78 až 82/78, Recueil, s. 2435, body 20 až 28 a 31).

60 Jak uvedla generální advokátka v bodě 155 svého stanoviska, tato zásada, podle které dohoda směřující k omezení paralelního obchodu, představuje „cílové omezení hospodářské soutěže“ se použije ve farmaceutickém odvětví.

61 Soudní dvůr krom toho v tomto ohledu v rámci uplatnění článku 81 ES a ve věci, která se týkala farmaceutického odvětví rozhodl, že dohoda mezi výrobcem a distributorem, která by směřovala k obnovení oddělování vnitrostátních trhů v obchodě mezi členskými státy, by mohla být v rozporu s cílem Smlouvy směřujícím k uskutečnění spojení vnitrostátních trhů zavedením jednotného trhu. Soudní dvůr tak opakovaně kvalifikoval dohody směřující k oddělování vnitrostátních trhů podle vnitrostátních hranic nebo ke ztěžování vzájemného prolínání vnitrostátních trhů, zejména dohody, které směřují k zákazu nebo omezení paralelních vývozů, jako dohody, jejichž cílem je omezení hospodářské soutěže ve smyslu uvedeného článku Smlouvy (rozsudek ze dne 16. září 2008, Sot. Lélos kai Sia a další, C-468/06 až C-478/06, Sb. rozh. s. I-7139, bod 65 a citovaná judikatura).

62 Zadruhé, pokud jde o tvrzení Soudu, podle kterého, je-li nesporné, že dohoda směřující k omezení paralelního obchodu musí být v zásadě považována za dohodu s cílem omezit hospodářskou soutěž, je tomu tak jen v rozsahu, v němž lze předpokládat, že zbavuje konečné spotřebitele výhod účinné hospodářské soutěže v rámci zásobování a cen, je třeba uvést, že ani znění čl. 81 odst. 1 ES, ani judikatura neumožňují podpořit takové tvrzení.

63 Jednak z tohoto ustanovení vůbec nevyplývá, že pouze dohody zbavující spotřebitele určitých výhod mohou mít protisoutěžní cíl. Krom toho je třeba zdůraznit, že Soudní dvůr rozhodl, že článek 81 ES směřuje, podobně jako ostatní pravidla hospodářské soutěže uvedená ve Smlouvě, nikoliv pouze k tomu, aby chránil hospodářské zájmy soutěžitelů nebo spotřebitelů, nýbrž i k tomu, aby chránil strukturu trhu, a tím hospodářskou soutěž jako takovou. Proto konstatování existence protisoutěžního cíle dohody nemůže být podmíněno tím, že je konečný spotřebitel zbaven výhod účinné hospodářské soutěže v rámci zásobování a cen (viz obdobně výše uvedený rozsudek T-Mobile Netherlands a další, body 38 a 39).

64 Z toho vyplývá, že se Soud tím, že podřídil existenci protisoutěžního cíle důkazu, že dohoda přináší nevýhody pro konečné spotřebitele, a tím, že nedospěl k závěru, že uvedená dohoda takový cíl má, dopustil nesprávného právního posouzení.

65 Je třeba nicméně připomenout, že pokud odůvodnění rozsudku Soudu vykazuje porušení práva Společenství, ale výrok se jeví jako opodstatněný z jiných právních důvodů, nemůže takové porušení vést ke zrušení tohoto rozsudku (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 9. června 1992, Lestelle v. Komise, C-30/91 P, Recueil, s. I-3755, bod 28, jakož i ze dne 12. listopadu 1996, Ojha v. Komise, C-294/95 P, Recueil, s. I-5863, bod 52).

66 Tak je tomu v projednávaném případě. Za tímto účelem stačí uvést, že Soud bodem 2 výroku napadeného rozsudku potvrdil článek 1 sporného rozhodnutí, kterým Komise dospěla k závěru, že dohoda porušuje čl. 81 odst. 1 ES. Proto není třeba zrušit bod 2 výroku napadeného rozsudku.

67 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba zamítnout kasační opravný prostředek GSK jako neopodstatněný v rozsahu, v němž se snaží prokázat, že dohoda byla slučitelná s čl. 81 odst. 1 ES.

K důvodům kasačních opravných prostředků týkajícím se čl. 81 odst. 3 ES uplatněným Komisí, EAEPC, Aseprofar a Polskou republikou

68 Jak ve svém kasačním opravném prostředku tak ve své kasační odpovědi Komise uplatňuje vícero důvodů týkajících se čl. 81 odst. 3 ES. Některé důvody a některé jejich části jsou totožné s důvody uplatněnými EAEPC nebo Aseprofar v jejich příslušných kasačních opravných prostředcích, jakož i Polskou republikou v jejím spise vedlejšího účastníka. Komise a EAEPC uplatňují krom toho samostatné důvody kasačních opravných prostředků týkající se čl. 81 odst. 3 ES.

K důvodu kasačního opravného prostředku Komise vycházejícího ze zkreslení právního a hospodářského kontextu, do kterého dohoda spadá

69 Komise odkazuje na své argumenty týkající se čl. 81 odst. 1 ES, v rámci kterých kritizovala body napadeného rozsudku týkající se právního a hospodářského kontextu zohledněného Soudem, a sice body 122 a 124 až 137 napadeného rozsudku. Tvrdí, že odstavec 3 téhož článku byl použit nesprávně, na základě chybných předpokladů ohledně zvláštností farmaceutického odvětví.

70 Doplňuje, že Soud v bodě 104 napadeného rozsudku rozhodl, že souběžná existence rozdílných státních regulací v odvětví léčivých přípravků může narušovat hospodářskou soutěž. Co bylo přitom podle znění tohoto bodu pouhou možností, stalo se skutečností v bodě 276 téhož rozsudku, kde měl Soud za to, že hospodářská soutěž je narušena státními regulacemi.

71 GSK uvádí, že na tuto otázku odpověděla v rámci své analýzy důvodu kasačního opravného prostředku týkajícího se čl. 81 odst. 1 ES.

72 Je třeba nejdříve konstatovat, že Soud v bodě 122 napadeného rozsudku odkazuje na situaci, ve které výhoda, kterou paralelní obchod přináší na cenové úrovni, není přenesena na konečné spotřebitele, čímž odkazuje na hypotetickou, a nikoliv na faktickou situaci, což nemůže představovat zkreslení právního a hospodářského kontextu zohledněného v projednávaných věcech.

73 Dále ze znění bodů 124 až 137 napadeného rozsudku týkajících se takového kontextu nevyplývá, že by jej Soud zkreslil. V těchto bodech Soud vytyčuje hlavní vlastnosti tohoto kontextu, které jsou navíc převzaty ze sporného rozhodnutí.

74 Konečně měl Soud v bodě 104 napadeného rozsudku za to, že souběžná existence rozdílných státních regulací může narušovat hospodářskou soutěž, když zkoumal, zda tato souběžná existence vede k nepoužitelnosti čl. 81 odst. 1 ES. Soud v bodě 105 téhož rozsudku uvedl, že uvedené ustanovení je nepoužitelné pouze tehdy, když odvětví, na které se vztahuje zkoumaná dohoda, podléhá regulaci vylučující možnost hospodářské soutěže, která může být touto dohodou vyloučena, narušena nebo omezena.

75 Soud v této fázi úvahy nemusel konstatovat, zda dotčená regulace skutečně narušuje či nenarušuje hospodářskou soutěž, na rozdíl od toho, co později konstatoval v bodě 276 napadeného rozsudku. V tomto ohledu si tedy odůvodnění neprotiřečí.

76 Je tedy třeba zamítnout tento důvod kasačního opravného prostředku Komise jako neopodstatněný.

K důvodům kasačních opravných prostředků Komise, EAEPC, Aseprofar a Polské republiky vycházejícím z nesprávného posouzení rozložení důkazního břemene, úrovně dokazování, jakož i pojmu „podpora technického rozvoje“

77 Důvod kasačního opravného prostředku Komise vycházející z nesprávného rozložení důkazního břemene, nesprávné požadované úrovně dokazování, jakož i nesprávného použití pojmu „podpora technického rozvoje“ se dělí do pěti částí, přičemž obsah některých z nich je totožný z důvody uplatněnými EAEPC, Aseprofar a Polskou republikou.

– K první části důvodu kasačního opravného prostředku Komise

78 Komise tvrdí, že Soud nesprávně použil judikaturu týkající se rozložení důkazního břemene a úrovně důkazů požadované v rámci čl. 81 odst. 3 ES. Kritizuje bod 242 napadeného rozsudku, jakož i body 269 a 303 téhož rozsudku, které odkazují na judikaturu ke kritériím a zásadám použitelným na kontrolu spojování podniků. Přitom neexistuje žádná podobnost mezi přezkumem protisoutěžních účinků spojování podniků a přezkumem použití čl. 81 odst. 3 ES.

79 Na rozdíl od věcí týkajících se spojování podniků, ve kterých oznamující strany podle ní nenesou žádné zvláštní důkazní břemeno, je ustálenou judikaturou, že v kontextu uvedeného ustanovení náleží dotyčným podnikům, aby Komisi předložily takové důkazy, jimiž lze prokázat, že dohoda splňuje podmínky uvedené v tomto ustanovení. Komise se dovolává na podporu svého tvrzení rozsudků ze dne 13. července 1966, Consten a Grundig v. Komise (56/64 a 58/64, Recueil, s. 429), jakož i ze dne 17. září 1985, Ford-Werke a Ford of Europe v. Komise (25/84 a 26/84, Recueil, s. 2725).

80 V odpovědi se GSK opírá o rozsudek ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 a C-219/00 P, Recueil, s. I-123, bod 79), jakož i usnesení ze dne 28. září 2006, Unilever Bestfoods v. Komise (C-552/03 P, Sb. rozh. s. I-9091, bod 102), aby prokázala, že Soud neporušil pravidla použitelná v oblasti důkazního břemene. Podle ní Soud pouze dvakrát odkázal na pravidlo použitelné na spojování podniků, aby jednak popsal přezkum analýzy uskutečněné Komisí na základě čl. 81 odst. 3 ES Soudem, a jednak, podpůrně, uvedl, že když podnik poskytl důkazy, je věcí Komise, aby provedla prospektivní analýzu.

81 Soud pouze dospěl k závěru, že Komise nevzala argumenty GSK vážně, v rozporu s tím, co měla učinit. GSK zdůrazňuje, že Soud rovněž odkázal na své rozsudky ze dne 28. února 2002, Compagnie générale maritime a další v. Komise (T-86/95, Recueil, s. II-1011), jakož i ze dne 23. října 2003, Van den Bergh Foods v. Komise (T-65/98, Recueil, s. II-4653), které se týkají čl. 81 odst. 3 ES. Pokud podnik prokázal, že podmínky tohoto ustanovení se mohou rozumně použít tím, že vznesl relevantní, spolehlivé a hodnověrné argumenty, měla Komise povinnost uvedené argumenty vyvrátit.

82 Je třeba jednak uvést, že v bodech 233 až 236 napadeného rozsudku připomněl Soud judikaturu, zásady a kritéria, která řídí důkazní břemeno a úroveň dokazování vyžadovanou v oblasti žádosti o výjimku podle čl. 81 odst. 3 ES. Soud právem zdůraznil, že osoba, která se dovolává tohoto ustanovení, musí prokázat prostřednictvím přesvědčivých argumentů a důkazů, že podmínky požadované pro udělení výjimky jsou splněny (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 11. července 1985, Remia a další v. Komise, 42/84, Recueil, s. 2545, bod 45).

83 Důkazní břemeno tedy přísluší podniku, který požaduje výjimku podle čl. 81 odst. 3 ES. Nicméně skutkové okolnosti, kterých se uvedený podnik dovolává, mohou zavazovat druhou stranu k poskytnutí vysvětlení nebo odůvodnění, přičemž pokud tak

neučiní, lze dospět k závěru, že důkazní břemeno bylo uneseno (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, bod 279).

84 Krom toho Soud v bodech 240, 241, 243 a 244 napadeného rozsudku připomněl zásady a kritéria, která řídí jeho přezkum rozhodnutí Komise přijatého v odpovědi na žádost o výjimku podle čl. 81 odst. 3 ES. Právem uvedl, že když je mu předložen návrh na zrušení takového rozhodnutí, provádí omezený přezkum, pokud jde o věc samou.

85 Takový údaj je zcela v souladu se zásadou, podle které přezkum složitých hospodářských posouzení Komise, který vykonávají soudy Společenství, se nezbytně omezuje na prověření, že byla dodržena procesní pravidla a pravidla týkající se odůvodnění, jakož i na přezkum věcné správnosti skutkových zjištění a neexistence zjevně nesprávného posouzení skutkového stavu a zneužití pravomoci (výše uvedený rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, bod 279).

86 Soud také doplnil, že mu nepřísluší, aby nahrazoval svým hospodářským posouzením posouzení orgánu, který vydal rozhodnutí, jehož legalitu má přezkoumávat.

87 Připomínky Soudu tak nevykazují nesprávné právní posouzení a neumožňují dospět k závěru, že odkazy na judikaturu uvedené v bodě 242 napadeného rozsudku a týkající se věcí spojování podniků, jakož i znění bodů 269 a 303 téhož rozsudku by mohly změnit rozložení důkazního břemene, jakož i úroveň dokazování vyžadovanou v rámci čl. 81 odst. 3 ES.

88 První část důvodu kasačního opravného prostředku uplatněného Komisí v tomto ohledu tedy musí být zamítnuta.

– K druhé části důvodu kasačního opravného prostředku Komise

89 Komise kritizuje body 249 a 252 napadeného rozsudku a tvrdí, že se Soud dopustil nesprávného právního posouzení tím, že měl za to, že postačuje, aby podnik, který chce získat výjimku na základě čl. 81 odst. 3 ES, prokázal, že je pravděpodobné, že dojde k nárůstu efektivnosti.

90 Přitom toto kritérium je s ohledem na judikaturu Soudního dvora nesprávné. Komise se dovolává zejména výše uvedených rozsudků Soudního dvora Consten a Grundig v. Komise, jakož i Soudu, Compagnie générale maritime a další v. Komise a Van den Bergh Foods v. Komise, na podporu tvrzení, že je věcí oznamující strany prokázat, že z omezení hospodářské soutěže vyplývají citelné objektivní výhody.

91 GSK v odpovědi uvádí, že věci citované Komisí se týkají kartelových věcí a paralelního obchodu v jiných odvětvích, než je farmaceutické odvětví, ve kterých dotčená opatření nevedla ke skutečnému nárůstu efektivnosti a podniky nepředložily hodnověrné argumenty týkající se existence takového nárůstu. Krom toho přístup Soudu odráží rozhodovací praxi Komise v dřívějších věcech, kdy tato uznala, že dohoda „může vést k výhodám“ [rozhodnutí Komise 2004/841/ES ze dne 7. dubna 2004, vztahující se k řízení podle článku 81 Smlouvy ES ohledně případu COMP/A.38284/D2 – Société Air France v. Alitalia Linee Aeree Italiane SpA) (Úř. věst. L 362, s. 17)], „může mít“ nárůst efektivnosti [rozhodnutí Komise 2004/207/ES ze dne 16. července 2003, v řízení podle článku 81 Smlouvy o ES a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/38.369 – T-Mobile Deustchland/O2 Germany: rámcová dohoda o sdílení sítě (Úř. věst. 2004, L 75, s. 32)] nebo že „její výhody […] jsou zjevné“ [(rozhodnutí Komise 2003/778/CE ze dne 23. července 2003, v řízení podle článku 81 Smlouvy o ES a článku 53 Dohody o EHP (COMP/C.2-37.398 – centralizovaný prodej obchodních práv Ligy mistrů UEFA (Úř. věst. L 291, s. 25)].

92 Je třeba uvést, že Soud právem v bodě 247 napadeného rozsudku připomněl, že aby dohoda mohla být vyňata na základě čl. 81 odst. 3 ES, musí přispívat ke zlepšení výroby nebo distribuce výrobků, nebo k podpoře technického či hospodářského pokroku. Toto přispění nespočívá v jakýchkoliv výhodách, které mají podniky účastnící se této dohody, pokud jde o jejich činnost, ale v citelných objektivních výhodách, které mohou vynahradit nepříznivé následky vyplývající z této dohody pro hospodářskou soutěž (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Consten a Grundig v. Komise, s. 502 a 503).

93 Jak zdůraznila generální advokátka v bodě 193 svého stanoviska, výjimka poskytnutá pro dané období může vyžadovat prospektivní analýzu konkretizace výhod vzniklých z dohody a pro předpoklad, že dohoda přináší citelnou objektivní výhodu postačuje, že Komise dospěje na základě informací, kterými disponuje, k přesvědčení, že možnost takové výhody se konkretizuje.

94 Soud se tedy v bodě 249 napadeného rozsudku nedopustil nesprávného právního posouzení tím, že rozhodl, že postup Komise může vyžadovat, aby se přezkoumalo, zda se s ohledem na skutkové argumenty nebo předložené důkazy jeví pravděpodobnějším, buď že dotyčná dohoda má umožnit získání citelných objektivních výhod, anebo že tomu tak není.

95 Soud se rovněž nedopustil nesprávného právního posouzení v bodě 252 napadeného rozsudku tím, že uvedl, že je třeba určit, zda Komise mohla dojít k závěru, že argumenty a důkazy GSK, jejichž přezkum předpokládá prospektivní analýzu, s dostatečným stupněm pravděpodobnosti neprokazují, že článek 4 dohody měl tím, že podporuje inovaci, umožnit získání citelné objektivní výhody, která může vynahradit nevýhody způsobené v oblasti hospodářské soutěže.

96 Druhou část důvodu kasačního opravného prostředku Komise je tedy třeba zamítnout jako neopodstatněnou.

– K třetí části důvodu kasačního opravného prostředku Komise a k druhému důvodu kasačního opravného prostředku EAEPC

97 Komise kritizuje body 276 a 301, jakož i 162 až 169 a 281 až 293 napadeného rozsudku. Tvrdí, že Soud použil nesprávně čl. 81 odst. 3 ES tím, že měl za to, že strukturální povaha cenových rozdílů vede ke zvýšení důkazního břemene a činí přezkum rozsahu případného nárůstu efektivnosti zbytečným. Podle Komise měl na ni Soud vysoké požadavky ohledně přezkumu argumentů GSK z důvodu, že situace, které tato společnost čelila, měla strukturální povahu.

98 Komise zejména zdůrazňuje, že pokud je tento jev, jak Soud tvrdí v bodě 284 napadeného rozsudku, strukturální jen díky existenci rozdílných cen za stejný léčivý přípravek v různých členských státech Společenství, je tedy každý jev strukturální v rozsahu, v němž je značně výjimečné najít spotřební zboží, jehož cena je stejná v celém Společenství. Podle ní nejsou problémy farmaceutického odvětví strukturálnější než problémy jiných odvětví a nikdy neměla za to, že cenové výkyvy jsou jen důležitým činitelem, který zhoršuje jiný strukturální problém. Konečně rozsah povinností Komise, pokud jde o posouzení důkazů, nemůže, v rozporu s tím, co měl Soud za to, záviset na kontextu právní úpravy. V tomto ohledu existuje v napadeném rozsudku rozpor v odůvodnění v rozsahu, v němž v bodě 192 tohoto rozsudku Soud rozhodl, že „skutečnost, že právní a hospodářský kontext, v němž působí podniky, přispívá k omezení hospodářské soutěže, nemůže vést k připuštění toho, aby tyto podniky tím, že vyloučí nebo omezí hospodářskou soutěž, která v tomto kontextu přetrvává nebo kterou tento kontext vytváří, porušovaly pravidla hospodářské soutěže“.

99 GSK připomíná studie, které podle ní vysvětlují důvody, pro které mohou být výzkum a vývoj ve farmaceutické oblasti financovány pouze z běžných příjmů. Zdůrazňuje body napadeného rozsudku, ve kterých Soud převzal závěry Komise považované za nepodložené, dílčí a lapidární.

100 EAEPC zase kritizuje napadený rozsudek z důvodu, že to byla GSK, komu příslušelo prokázat, že byly splněny všechny podmínky použití čl. 81 odst. 3 ES a že obecné úvahy uplatněné tímto podnikem nebyly dostatečné. Nebylo věcí Komise, aby považovala podporu inovace jen na základě těchto obecných úvah za citelnou objektivní výhodu. EAEPC kritizuje zejména bod 236 napadeného rozsudku z důvodu, že výše uvedený rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, uplatněný Soudem, neimplikuje použití pravidla osvobození od důkazního břemene. Důkazní břemeno použitelné v rámci čl. 81 odst. 3 ES přechází na Komisi jen tehdy, když jsou předloženy určité důkazy ve formě domněnky. Obecné argumenty, i když se vztahují na právní a hospodářský kontext farmaceutického odvětví, nemohou zakládat takové domněnky.

101 V odpovědi GSK tvrdí, že Soud právem vyžadoval od Komise, aby přezkoumala právní a hospodářský kontext, který je základem argumentace a důkazů GSK. Důkazy, které předložila, nebyly obecné a nepřesné, ale naopak zdůrazňovaly základní právní a hospodářský kontext, který musel být zohledněn, aby analýza měla smysl. Konečně Soud uplatnil pravidla v oblasti důkazního břemene tím, že požadoval po Komisi, aby přistoupila k dostatečně důkladnému přezkumu skutkových okolností a důkazů předložených GSK. Důkazy GSK byly dostatečné k prokázání, že dohoda mohla mít prospěch z výjimky.

102 Je třeba připomenout, že přezkum dohody pro účely určení, zda tato přispívá ke zlepšení výroby nebo distribuce výrobků anebo k podpoře technického či hospodářského pokroku a zda z uvedené dohody vyplývají citelné objektivní výhody, musí být uskutečněn s ohledem na skutkové argumenty a důkazy poskytnuté v rámci přezkumu žádosti o výjimku na základě čl. 81 odst. 3 ES.

103 Takový přezkum může vyžadovat zohlednění vlastností a případných zvláštností odvětví dotčeného dohodou, pokud jsou tyto vlastnosti a zvláštnosti rozhodující pro výsledek přezkumu. Je třeba doplnit, že takové zohlednění neznamená, že je důkazní

břemeno obráceno, ale zajišťuje pouze to, aby se přezkum žádosti o výjimku uskutečnil s ohledem na přiměřené skutkové argumenty a důkazy předložené žadatelem.

104 Soud se přitom tím, že v bodech 276 a 303 napadeného rozsudku v zásadě rozhodl, že Komise neprávem opomenula zohlednit některé skutečnosti zdůrazněné GSK v její žádosti, mezi nimi zejména strukturální zvláštnosti dotčeného farmaceutického odvětví, a že žádost o výjimku předložená GSK nebyla díky takovému opomenutí dostatečně přezkoumána, nedopustil nesprávného právního posouzení v tomto ohledu.

105 Krom toho, pokud jde o nedostatečné odůvodnění, které Komise uplatňuje pokud jde o bod 292 napadeného rozsudku, který se týká cenových rozdílů a výkyvů směnného kurzu, uvedený orgán tvrdí, že není možné v tomto bodě určit, na jakou část jejího sdělení KOM(1998) 588 v konečném znění ze dne 25. listopadu 1999 o jednotném trhu s léčivými přípravky se odkazuje. Nicméně stačí odkázat na obsah uvedeného sdělení, jak byl shrnut Soudem v bodě 264 napadeného rozsudku a který Komise nezpochybnila, aby se identifikovaly dva body tohoto sdělení týkající se cenových rozdílů a výkyvů směného kurzu, na které Soud odkazuje.

106 Třetí část důvodu kasačního opravného prostředku Komise a druhý důvod kasačního opravného prostředku EAEPC tedy musí být zamítnuty jako neopodstatněné.

– Ke čtvrté části důvodu kasačního opravného prostředku Komise

107 Komise kritizuje body 292 a 293 napadeného rozsudku. Soud v nich měl za to, že měnové kolísání může odůvodnit omezení hospodářské soutěže, což představuje nesprávné použití čl. 81 odst. 3 ES.

108 Právní předpisy Společenství neumožňují podnikům uplatnit účinek měnového kolísání, aby odůvodnily překážky paralelního obchodu.

109 Je třeba uvést, že v kritizovaných bodech napadeného rozsudku Soud nerozhodl, že dohoda omezující hospodářskou soutěž, určená k vyrovnání měnového kolísání, může být vyňata na základě čl. 81 odst. 3 ES.

110 Soud v uvedených bodech pouze konstatoval:

„292 [J]e třeba poukázat na to, že paralelní obchod je jevem, který může trvat i nadále po uplynutí krátkého období, z něhož vycházela Komise, nejen z důvodu trvání cenových rozdílů, které jej umožňují, ale také z důvodu cyklické povahy výkyvů směného kurzu, pokud trvají. Komise k tomuto závěru dospěla ve svém sdělení KOM(1998) 588 konečné […]. Ve své žalobní odpovědi rovněž uznala, že měnové kolísání ve skutečnosti přetrvává pokud jde o členské státy, které nepřešly do třetí fáze [Hospodářské a měnové unie] v roce 1999, mezi něž patří právě i Spojené království.

293 V této souvislosti vzorek údajů předložených GSK odhaluje určitý trend. Pochyby Komise uvedené v bodě 168 odůvodnění [sporného rozhodnutí], pokud jde o skutečnost, že údaj poskytnutý GSK v otázce jejích ztrát hrubých příjmů v roce 1998 mohl být nadhodnocen, tento závěr nezpochybňují. Číselný údaj poskytnutý, pokud jde o tuto otázku, ve dnech 14. prosince 1998 a 14. února 2000 je totiž stále vyšší než údaj za dva předcházející roky, jak vyplývá z bodu 67 odůvodnění [sporného rozhodnutí]. Mimoto vysvětlení GSK, podle kterého údaj, který byl předtím v této otázce poskytnut dne 28. července 1998, byl odhadem, zatímco údaj poskytnutý v prosinci 1998 a únoru 2000 byl skutečný a byl vysvětlen tím, že [dohoda] byla používán[a] mezi jarem a podzimem 1998, jak vyplývá z bodů 19, 23, 26, 64, 67 a 168 odůvodnění [sporného rozhodnutí], bylo dostatečně důvěryhodné, aby odůvodnilo důkladný přezkum.“

111 Čtvrtá část důvodu kasačního opravného prostředku Komise tedy musí být zamítnuta jako neopodstatněná.

– K páté části důvodu kasačního opravného prostředku Komise podporované Polskou republikou a k první části druhého důvodu kasačního opravného prostředku Aseprofar

112 Komise kritizuje body 255, 269, 274, 281, 297 a 300 napadeného rozsudku. Má za to, že v uvedeném rozsudku byla nesprávně použita příčinná souvislost nezbytná pro použití čl. 81 odst. 3 ES tím, že se mělo za to, že omezení hospodářské soutěže přispívá k podpoře technického pokroku, protože ze zvýšení příjmů má prospěch výrobce, a nikoliv velkoobchodník. V tomto ohledu zdůrazňuje, že je třeba určit, zda omezení skutečně přispívá k technickému pokroku a nikoliv zda z něj vyplývá zvýšení příjmů, které může být, pokud si to podniky přejí, investováno do výzkumu a vývoje. Nestačí, že jde část zvýšení příjmů na úhradu výdajů na výzkum a vývoj a že z něho mají prospěch výrobci, a nikoliv zprostředkovatelé. Komise doplňuje, že v rozporu se stanoviskem zastávaným v rozsudku ze dne 27. ledna 1987, Verband der Sachversicherer v. Komise (45/85, Recueil, s. 405) měl Soud v napadeném rozsudku za to, že k tomu, aby byla tato podmínka splněna, stačí, aby šla část zvýšení příjmů na úhradu výdajů na výzkum a vývoj. Domnívá se, že se Soud dopustil nesprávného právního posouzení tím, že připustil, že podmínka týkající se zlepšení distribuce výrobků anebo podpory technického pokroku může být splněna za neexistence jakékoliv zvláštní vazby mezi omezením hospodářské soutěže a požadovanou výhodou.

113 GSK odpovídá vysvětlením souvislosti mezi příjmy a investicemi v oblasti výzkumu a vývoje. Tato souvislost musí být analyzována s ohledem na celkové kvantitativní studie týkající se dlouhého období, a nikoliv jen několika měsíců.

114 Aseprofar rovněž uplatňuje pochybení Soudu v tomto ohledu. Úvaha GSK, podle které paralelní obchod snižuje její zisky, a tedy její výdaje na výzkum a vývoj, a v důsledku toho její inovaci, je tak hypotetická a obecná, že by se mohla uplatnit na veškerá omezení

hospodářské soutěže v jakémkoliv odvětví s intenzívním výzkumem a vývojem. Úvaha založená na údajné příčinné souvislosti mezi paralelním obchodem a inovací je chybná.

115 Na podporu své odpovědi GSK vysvětluje způsob financování výzkumu farmaceutickými společnostmi. Rovněž vysvětluje, že pacienti bydlící ve Spojeném království nemají prospěch z paralelního obchodu s léčivými přípravky. Aseprofar nabízí zjednodušenou a překroucenou verzi jejího stanoviska. Problém spočívá ve skutečnosti, že se Komise nenamáhala s přezkumem toho, zda dohoda obsahuje „zřetelné objektivní výhody". Má za to, že skutková tvrzení Aseprofar jsou nepřípustná a v každém případě neopodstatněná. Soud se omezil na poznámku, že si argumenty GSK zaslouží prostudování.

116 Je třeba uvést, že v bodech 255 a 270 až 274 napadeného rozsudku se Soud omezil na uvedení toho, jakým způsobem byly argumenty GSK vyjádřeny a v čem spočívají argumenty týkající se poklesu efektivnosti spojeného s paralelním obchodem.

117 V bodě 269 tohoto rozsudku Soud krom toho odkazem na bod 242 téhož rozsudku připomněl rozsah svého přezkumu nad posouzení Komise.

118 V bodech 281, 297 a 303 napadeného rozsudku měl Soud nejprve za to, že Komise nezohlednila všechny relevantní skutečnosti vznesené GSK pokud jde o pokles efektivnosti spojený s paralelním obchodem a dále nárůst efektivnosti způsobený článkem 4 dohody, a následně dospěl k závěru, že sporné rozhodnutí je stiženo nedostatečným přezkumem.

119 Přitom z těchto různých skutečností nevyplývá, že by v tomto ohledu došlo k nějakému nesprávnému právnímu posouzení. Žádné zkreslení argumentů GSK a žádné nesprávné právní posouzení ohledně rozsahu přezkumu Soudu nad posouzením Komise nemůže být platně prokázáno.

120 Je třeba doplnit, že v rozporu s tvrzením Komise z výše uvedeného rozsudku Verband der Sachversicherer v. Komise nevyplývá, že existence citelné objektivní výhody nezbytně předpokládá, že jsou všechny dodatečné finanční prostředky investovány do výzkumu a vývoje.

121 Pátá část důvodu kasačního opravného prostředku Komise a první část druhého důvodu kasačního opravného prostředku Aseprofar musí být tedy zamítnuty jako neopodstatněné.

K důvodům kasačních opravných prostředků Komise a EAEPC týkajícím se zkreslení obsahu sporného rozhodnutí, jakož i k důvodu kasačního opravného prostředku Komise týkajícímu se možnosti odkázat na minulé události

122 Komise jednak tvrdí, že Soud zkreslil obsah rozhodnutí tím, že rozhodl, že zkoumala nárůst efektivnosti v jediném bodě odůvodnění sporného rozhodnutí. Komise se krom toho domnívá, že Soud nesprávně použil čl. 81 odst. 3 ES tím, že měl za to, že za účelem provedení prospektivní analýzy nemá právo odkázat na minulé události.

123 Komise kritizuje bod 261 napadeného rozsudku, podle kterého Soud rozhodl, že nepovažovala za nezbytné podrobně zkoumat, zda bylo prokázáno, že článek 4 dohody způsobil nárůst efektivnosti, přičemž této otázky se dotkla pouze příležitostně v bodě 156 odůvodnění sporného rozhodnutí. Zpochybňuje rovněž bod 299 a následující téhož rozsudku, ve kterých Soud rozhodl, že se nemohla stroze a bez

argumentů domnívat, že skutkové argumenty a důkazy předložené GSK mají být považovány za hypotetické.

124 Zdůrazňuje, že se ve sporném rozhodnutí zabývala nárůstem efektivnosti, a uvádí, že popsala minulé události, které prokazují, že paralelní obchod neměl zřejmou souvislost s rozpočty na výzkum a vývoj. Komise se právem opřela o skutečnosti, které nastaly v minulosti, jakož i o údaje týkající se roků předcházejících spornému rozhodnutí, v rozporu se stanoviskem Soudu v tomto bodě.

125 GSK má za to, že nebylo nepřiměřené a jistě nepředstavovalo justiční omyl, že Soud, který byl konfrontován s rozhodnutím, ve kterém Komise odmítla poskytnout spravedlivou a odůvodněnou odpověď na její vážné a hodnověrné argumenty, zrušil v tomto ohledu sporné rozhodnutí.

126 Podle EAEPC Soud rozdělil argumentaci GSK uměle do dvou částí. V rozporu s tím, co se Soud domníval v bodě 255 napadeného rozsudku, neměl být argument GSK směřující k prokázání, že paralelní obchod způsobuje pokles efektivnosti a článek 4 dohody nárůst efektivnosti, rozdělen do dvou částí. Soud v bodě 261 téhož rozsudku neodůvodněně tvrdil, že Komise podrobně nepřezkoumala druhou část argumentu GSK týkající se uvedeného článku 4.

127 GSK uvádí, že tento argument EAEPC není ani přiměřený, ani relevantní. Tento argument je formalistický, protože Soud v bodě 262 napadeného rozsudku rozhodl, že „přezkum, který Komise věnovala poklesu efektivnosti spojenému s paralelním obchodem, rozsahu tohoto poklesu efektivnosti a nárůstu efektivnosti spojenému s článkem 4 [dohody], nemůže být považován za dostatečný pro podporu závěrů, ke kterým Komise v těchto otázkách dospěla“. V každém případě sporné rozhodnutí nebylo zrušeno z důvodu stavby argumentace, ale z důvodu nedostatečného přezkumu ze strany Komise. GSK doplňuje, že její argumentace se vždy soustředila kolem dvou os,

a sice že paralelní obchod vede k poklesu efektivnosti a že článek 4 dohody s sebou nese nárůst efektivnosti, a bylo tedy správné, že Soud ve své argumentaci tyto dva aspekty odlišoval.

128 Je třeba jednak konstatovat, že v rámci přezkumu vykonaného Soudem nad způsobem, jakým Komise zkoumala skutkové argumenty a důkazy předložené GSK k prokázání existence citelné objektivní výhody, Soud v bodech 263 až 268 napadeného rozsudku analyzoval zaprvé relevanci těchto argumentů a důkazů. Zadruhé v bodech 269 až 280 tohoto rozsudku přistoupil k otázce existence poklesu efektivnosti spojeného s paralelním obchodem a zatřetí se pak v bodech 281 až 293 tohoto rozsudku zabýval rozsahem této ztráty efektivnosti. Konečně začtvrté a na závěr byl v bodech 294 až 303 téhož rozsudku analyzován nárůst efektivnosti spojený s článkem 4 dohody.

129 Tento přezkum ve čtyřech krocích, který předcházel vážení v bodech 304 až 307 napadeného rozsudku citelné objektivní výhody vyplývající z omezení hospodářské soutěže s nevýhodami, které totéž omezení způsobuje hospodářské soutěži, směřuje pro potřeby projednávaných věcí zjevně k určení, zda Komise mohla právem dospět k závěru, že neexistuje citelná objektivní výhoda, a zamítnout tak výjimku na základě čl. 81 odst. 3 ES.

130 Tímto způsobem vykonal Soud svůj přezkum směřující k určení, zda se Komise nedopustila zjevně nesprávného posouzení, a nezdá se, že by při výkonu tohoto přezkumu došlo k jakémukoliv nesprávnému právnímu posouzení.

131 Soud tak v bodě 261 napadeného rozsudku mohl mít za to, že Komise v zásadě přezkoumala, zda paralelní obchod způsobil pokles efektivnosti v hospodářské soutěži a nepovažovala za nezbytné podrobně prokázat, zda článek 4 dohody způsobil nárůst této efektivnosti. Dospěl tedy v bodě 262 téhož rozsudku k závěru, že přezkum uskutečněný Komisí nebyl dostatečný.

132 Krom toho, pokud jde o zohlednění minulých událostí, stačí konstatovat, jak uvedla generální advokátka v bodě 247 svého stanoviska, že v rozporu s tvrzením Komise Soud nevyloučil, že se tento orgán může opřít o takové události.

133 Důvody kasačních opravných prostředků Komise a EAEPC, které byly v tomto ohledu vzneseny, tedy musí být zamítnuty jako neopodstatněné.

K důvodům kasačního opravného prostředku EAEPC vycházejícím z výkladových pochybení

134 EAEPC tvrdí, že Soud nesprávně vykládal nebo opomenul vyložit skutkové okolnosti. V tomto ohledu kritizuje zejména body 275 a 277 napadeného rozsudku. Uvádí, že Komise analyzovala zvláštní argumenty GSK a právem se domnívala, že tato společnost dostatečně neprokázala příčinnou souvislost mezi snížením paralelního obchodu vyplývajícím z vložení článku 4 dohody a nárůstem inovace vyplývajícím ze zvýšení výdajů na výzkum a vývoj. Ze studie II provedené Frontier Economics, kterou předložila GSK, vyplývalo, že „nikdy nebylo řečeno, že paralelní obchod byl hlavním činitelem v oblasti výzkumu a vývoje“. Soud založil své posouzení na nepřesných skutečnostech, a sice zejména na tom, že v lékařském odvětví je konečným spotřebitelem pouze pacient, aniž by zohlednil skutečnost, že vnitrostátní zdravotní systém musí být rovněž považován za konečného spotřebitele.

135 GSK v zásadě odpovídá, že se Soud ve své úvaze hlavně opírá o okolnost, že navzdory omezujícím účinkům, které byly seznatelné, tyto nenastaly okamžitě a nemohly být jistě předpokládány s ohledem na rámec právní úpravy farmaceutického odvětví.

136 Je třeba konstatovat, jak uvedla generální advokátka v bodě 280 svého stanoviska, že z napadeného rozsudku a zejména z jeho bodu 277 nevyplývá, že Soud vyvodil ze studie II provedené Frontier Economics, že existovala příčinná souvislost mezi paralelním obchodem a výdaji na výzkum a vývoj.

137 Rovněž nevyplývá, zejména z bodu 275 napadeného rozsudku, že Soud zkreslil sporné rozhodnutí tím, že měl za to, že Komise opomněla provést důkladný přezkum skutkových argumentů a důkazů předložených GSK.

138 Jak již bylo konstatováno v bodě 130 tohoto rozsudku, Soud vykonal svůj přezkum směřující k určení, zda se Komise nedopustila zjevně nesprávného posouzení, a nezdá se, že by při výkonu tohoto přezkumu došlo k nějakému nesprávnému právnímu posouzení.

139 Je tedy třeba zamítnout důvody kasačního opravného prostředku EAEPC vycházející z výkladových pochybení jako neopodstatněné.

K důvodům kasačních opravných prostředků Komise a Aseprofar vycházejícím z nesprávného výkladu použitelné úrovně soudního přezkumu

140 Komise dělí svůj důvod do dvou částí, přičemž obsah druhé části je v zásadě totožný s jedním z důvodů kasačního opravného prostředku uplatněným Aseprofar.

141 Pokud jde o první část důvodu kasačního opravného prostředku Komise, tato zdůrazňuje, že Soud nekonstatuje žádný nedostatek odůvodnění ani zjevně nesprávné posouzení, ale vytváří novou kategorii pochybení podléhajícího přezkumu, a sice „nedostatek náležitého přezkumu“, kterou judikatura týkající se soudního přezkumu v rámci čl. 81 odst. 3 ES nezná. Odkazuje na body 269, 277, 281, 286 a 313 napadeného rozsudku. Podle ní Soudní dvůr nikdy nepoužil důvod „nedostatku náležitého přezkumu“ a Soud neprokázal existenci zjevně nesprávného posouzení. Správně definované důkazní břemeno a úroveň dokazování by musely Soud dovést k zamítnutí žaloby nebo přinejmenším k vysvětlení, kde došlo k zjevně nesprávnému posouzení.

142 GSK na to odpovídá, že Soud vytýká Komisi, že nepřistoupila k posouzení jejích podrobných a vážných argumentů, což nemění povahu soudního přezkumu, který musí vykonat. Skutečnost, že Komise „neposoudila“ uvedené argumenty, spadá do rozsahu přezkumu zjevně nesprávného posouzení.

143 Pokud jde o druhou část jejího důvodu kasačního opravného prostředku, Komise tvrdí, stejně jako Aseprofar v rámci důvodu, který vznáší, že Soud překročil správnou úroveň soudního přezkumu tím, že nahradil hospodářské posouzení Komise vlastním posouzením, v rozporu s tím, co připomněl v bodě 243 napadeného rozsudku. Komise kritizuje zejména bod 278 napadeného rozsudku, ve kterém Soud rozhodl, že Komise „nepřihlíží k argumentům GSK, podle kterých má být význam jejích zisků odstupňován s ohledem na jejich způsob zúčtování“. Takové odůvodnění je tak stručné, že je z tohoto důvodu nemožné zjistit, na co Soud odkazuje.

144 Aseprofar doplňuje, že Soud měl přezkoumat existenci zjevně nesprávného posouzení namísto toho, aby vyjádřil odlišný názor a nahradil posouzení Komise vlastním posouzením.

145 Ze stejných důvodů, jako jsou ty uplatněné ohledně první části důvodu kasačního opravného prostředku Komise, GSK zpochybňuje skutečnost, že přezkum Soudu mohl vést k nahrazení posouzení Komise posouzením Soudu.

146 Jak již bylo připomenuto v bodě 85 tohoto rozsudku, soudy Společenství vykonávají omezený přezkum nad složitými hospodářskými posouzeními Komise. Uvedené soudy se v tomto ohledu omezují na prověření, že byla dodržena procesní pravidla a pravidla týkající se odůvodnění, jakož i na přezkum věcné správnosti skutkových zjištění a neexistence zjevně nesprávného posouzení skutkového stavu a zneužití pravomoci.

147 Přitom v rámci takového přezkumu může Soud ověřit, zda Komise dostatečně odůvodnila sporné rozhodnutí (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Remia a další v. Komise, bod 40, jakož i rozsudek ze dne 28. května 1998, Deere v. Komise, C-7/95 P, Recueil, s. I-3111, body 28 a 29).

148 Soud tedy mohl právem ověřit odůvodnění sporného rozhodnutí, pokud jde o relevantní skutkové argumenty a důkazy předložené GSK na podporu její žádosti o výjimku.

149 Krom toho je třeba uvést, že Soud se omezil na konstatování, že Komise nezohlednila všechny relevantní skutkové argumenty a důkazy GSK, a nenahradil odůvodnění Komise vlastním odůvodněním pro vyhovění žádosti o výjimku.

150 Důvod kasačního opravného prostředku Komise v jeho obou částech, jakož i důvod kasačního opravného prostředku Aseprofar musí být tedy zamítnuty jako neopodstatněné.

K důvodům kasačních opravných prostředků Komise a Aseprofar vycházejícím z nedostatečného odůvodnění

151 Komise tvrdí, že odůvodnění bodu 263 napadeného rozsudku je nedostatečné. Tento bod uvádí:

„Je třeba poznamenat, že skutkové argumenty GSK a důkazy předložené na jejich podporu se zdají být průkazné, spolehlivé a hodnověrné s ohledem na jejich obsah […], který je sám v různých významných aspektech potvrzen dokumenty pocházejícími od Komise."

152 Komise upřesňuje, že body 265 a 266 napadeného rozsudku zhoršují nedostatek odůvodnění a zdůrazňuje v tomto ohledu, že i když Soud zejména v uvedeném bodě 265 rozhodl, že sdělení KOM(1998) 588 v konečném znění potvrzuje „část […] argumentů [GSK] a hospodářských analýz uvedených v důkazech předložených na jejich podporu, čímž dosvědčuj[e] jejich spolehlivost a hodnověrnost", není možné určit, které z těchto důkazů jsou skutečně potvrzeny.

153 Komise doplňuje, že spis neobsahuje žádný důkaz směřující k prokázání, že GSK nemůže zvýšit svůj rozpočet na výzkum a vývoj v poměru odpovídajícím velmi malé ztrátě zisku způsobené paralelním obchodem s jejími výrobky.

154 Ve stejném smyslu Aseprofar zejména tvrdí, že Soud nevysvětlil důvody, pro které bylo chybné hlavní hledisko Komise, a sice že nebyla prokázána příčinná souvislost mezi paralelním obchodem a inovací.

155 V tomto ohledu se nejeví, že by povinnost uvést odůvodnění, která přísluší Soudu na základě článku 36 a čl. 53 prvního pododstavce statutu Soudního dvora (viz rozsudek ze dne 2. dubna 2009, Bouygues a Bouygues Télécom v. Komise, C-431/07 P, Sb. rozh. s. I-2665, bod 42) byla v projednávaném případě porušena.

156 Je totiž třeba zdůraznit, že Soud v bodech 255 až 259 napadeného rozsudku převzal různé skutkové argumenty a důkazy předložené GSK. V bodě 261 téhož rozsudku měl za to, že Komise v zásadě ve sporném rozhodnutí přezkoumala, zda bylo prokázáno, že paralelní obchod způsobil pokles efektivnosti, aniž by považovala za nezbytné zkoumat, zda bylo prokázáno, že článek 4 dohody způsobil zase nárůst efektivnosti.

157 Soud doplnil v bodě 262 napadeného rozsudku, že s ohledem na relevanci skutkových argumentů a důkazů GSK nemůže být přezkum Komise považován za dostatečný k podpoře jejích závěrů.

158 Po této úvaze pokračoval, jak již bylo uvedeno v bodě 128 tohoto rozsudku, analýzou relevance skutkových argumentů a důkazů GSK, jakož i analýzou poklesu efektivnosti spojeného s paralelním obchodem, rozsahu tohoto poklesu efektivnosti a nárůstu efektivnosti spojeného s článkem 4 dohody a zvážením těchto různých aspektů.

159 Je tedy třeba zamítnout důvody kasačních opravných prostředků Komise a Aseprofar uplatněné v tomto ohledu jako neopodstatněné.

K důvodům kasačních opravných prostředků Komise a Aseprofar týkajícím se dalších podmínek použití čl. 81 odst. 3 ES

160 Komise kritizuje bod 309 napadeného rozsudku a má za to, že napadený rozsudek neobsahuje žádné odůvodnění týkající se podmínky „nezbytné povahy“ omezení.

161 Aseprofar krom toho tvrdí, že se Soud dopustil zjevného pochybení v bodech 235 až 240 napadeného rozsudku, ve kterých prohlásil, že Komise soustředila svůj přezkum na první podmínku použití čl. 81 odst. 3 ES. Soud neposoudil, zda byla analýza Komise argumentů, podle kterých byla podstatná část nárůst efektivnosti přenesena na spotřebitele, kteří z ní mohli mít výhodu, opodstatněná. Soud měl rovněž přezkoumat, zda se Komise dopustila zjevného pochybení tím, že dospěla k závěru, že GSK neprokázala, že toto omezení bylo nezbytné pro inovaci. Krom toho v rozporu s tím, co Soud rozhodl v bodě 315 napadeného rozsudku, Komise nebyla povinna vyvrátit argumenty nevznesené GSK, pokud jde o podmínku týkající se chybějícího podstatného omezení hospodářské soutěže.

162 GSK v odpovědi uvádí, že předmětem soudního přezkumu není rozhodnout, zda Komise měla poskytnout výjimku. Podle nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, první nařízení, kterým se provádějí články [81] a [82] Smlouvy (Úř. věst. L 1962, 13, s. 204; Zvl. vyd. 08/01, s. 3), má Komise jako jediná pravomoc provést toto posouzení, což vysvětluje, proč Soud spojil analýzu druhé až čtvrté podmínky použití čl. 81 odst. 3 ES s výsledkem analýzy první podmínky. Soud tedy právem dospěl v bodě 309 napadeného rozsudku k závěru, že ze „[sporného rozhodnutí] a z projednávání vyplývá, že stručné závěry, ke kterým Komise dospěla v otázce existence vlivu na uživatele, nezbytnosti článku 4 [dohody] a neexistence vyloučení hospodářské soutěže, jsou založeny na závěru o existenci nárůstu efektivnosti“, a v bodě 310 tohoto rozsudku k závěru, že „jelikož je posledně uvedený [závěr] stižen protiprávností v rozsahu, v němž se týká existence přispění k podpoře technického pokroku, jsou také tyto závěry neplatné“.

163 Zaprvé Soudu nepřísluší nahrazovat svým hospodářským posouzením posouzení orgánu, který vydal rozhodnutí, jehož legalitu má přezkoumat. Jak již bylo připomenuto v bodě 85 tohoto rozsudku, soudy Společenství vykonávají omezený přezkum složitých hospodářských posouzení Komise, který se nezbytně omezuje na prověření, že byla dodržena procesní pravidla a pravidla týkající se odůvodnění, jakož i na přezkum věcné správnosti skutkových zjištění a neexistence zjevně nesprávného posouzení skutkového stavu a zneužití pravomoci.

164 V rámci takového přezkumu Soud, jestliže Komise neposkytla odůvodnění týkající se jedné z podmínek stanovených v čl. 81 odst. 3 ES, přezkoumá dostatečnost či nedostatečnost odůvodnění rozhodnutí Komise týkajícího se této podmínky.

165 To je přesně to, co Soud učinil v bodě 309 napadeného rozsudku.

166 Zadruhé je třeba konstatovat, že Soud nezkreslil obsah bodu 187 odůvodnění sporného rozhodnutí tím, že konstatoval, že závěry Komise, která se domnívala, že článek 4 dohody nebyl nezbytný, byly nedostatečné, protože se opíraly o zjištění, že toto ustanovení nevede k citelné objektivní výhodě.

167 Důvody kasačních opravných prostředků Komise a Aseprofar uplatněné v tomto ohledu tedy musí být zamítnuty jako neopodstatněné.

168 Ze všech předcházejících úvah vyplývá, že kasační opravné prostředky podané GSK, EAEPC, Aseprofar a Komisí musí být zamítnuty.

K nákladům řízení

169 Článek 122 první pododstavec jednacího řádu Soudního dvora stanoví, že není-li kasační opravný prostředek opodstatněný nebo je-li opodstatněný a Soudní dvůr vydá sám konečné rozhodnutí ve věci, rozhodne o nákladech řízení. Podle čl. 69 odst. 2 uvedeného jednacího řádu, jenž se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě článku 118 téhož jednacího řádu, se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Odstavec 3 první pododstavec uvedeného ustanovení nicméně stanoví, že Soudní dvůr může rozdělit náklady mezi účastníky řízení nebo rozhodnout, že každý z účastníků řízení ponese vlastní náklady, pokud každý účastník měl ve věci částečně úspěch i neúspěch, nebo pokud jsou k tomu dány výjimečné důvody. Článek 69 odst. 4 první pododstavec stanoví, že členské státy, které vstoupily do řízení jako vedlejší účastníci, nesou vlastní náklady.

170 Vzhledem k tomu, že v projednávané věci neměli GSK, EAEPC, Aseprofar a Komise, co se každé z nich týče, úspěch ve věci, je třeba rozhodnout, že ponesou vlastní náklady vynaložené v příslušných řízeních a že Polská republika ponese vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

1) **Kasační opravné prostředky podané společností GlaxoSmithKline Services Unlimited, dříve Glaxo Wellcome plc, Komisí Evropských společenství, European Association of Euro Pharmaceutical Companies (EAEPC) a Asociación de exportadores españoles de productos farmacéuticosse (Aseprofar) se zamítají.**

2) **Každý z účastníků řízení ponese vlastní náklady vynaložené v příslušných řízeních.**

3) Polská republika ponese vlastní náklady řízení.

Podpisy.